

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

4 décembre 2012

PROPOSITION DE LOI**relative à l'acte d'avocat****AMENDEMENT****N° 7 DE M. BROTCORNE ET CONSORTS**

Art. 2 à 4

Remplacer ces articles par les dispositions suivantes:*“Art. 2. L'acte sous seing privé contresigné par les avocats conformément aux dispositions de la présente loi fait pleine foi de l'écriture et de la signature des parties à l'acte tant à leur égard qu'à l'égard de leurs héritiers ou ayants-cause.**L'acte est contresigné par les avocats de toutes les parties, chaque partie ayant un intérêt distinct devant être assistée par un avocat différent.**La procédure de faux civil est, le cas échéant, applicable à cet acte.*

Documents précédents:

Doc 53 1498/ (2011/2012):001: Proposition de loi de M. Giet et consorts.
002 et 003: Amendements.BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

4 december 2012

WETSVOORSTEL**betreffende de advocatenakte****AMENDEMENT****Nr. 7 VAN DE HEER BROTCORNE c.s.**

Art. 2 tot 4

Deze artikelen vervangen door de volgende bepalingen:*“Art. 2. De onderhandse akte die overeenkomstig de bepalingen van deze wet door de advocaten wordt medeondertekend levert een volledig bewijs op van de schriftelijke vermeldingen en van de handtekening van de bij de akte betrokken partijen, zowel onderling als tegenover hun erfgenamen of rechtverkrijgenden.**De akte wordt medeondertekend door de advocaten van alle partijen, waarbij elke partij met een onderscheiden belang door een andere advocaat moet worden bijgestaan.**In voorkomend geval is de valsheidsprocedure in burgerlijke zaken van toepassing op die akte.*

Voorgaande documenten:

Doc 53 1498/ (2011/2012):001: Wetsvoorstel van de heer Giet c.s.
002 en 003: Amendementen.

Art. 3. Par son contreseing, l'avocat atteste avoir éclairé pleinement la ou les parties qu'il conseille sur les conséquences juridiques de cet acte.

Il en est fait mention dans l'acte.

Art. 4. L'acte sous seing privé contresigné par les avocats de toutes les parties est, sauf disposition dérogeant expressément au présent article, dispensé de toute mention manuscrite exigée par la loi.

Sauf s'il est revêtu d'une signature électronique au sens de l'article 4 § 4 de la loi du 9 juillet 2001 fixant certaines règles relatives au cadre juridique pour les signatures électroniques et les services de certification, l'acte contresigné par les avocats de toutes les parties est établi au moins en autant d'originaux qu'il y a de parties ayant un intérêt distinct et d'avocats signataires.

Chaque original contient la mention du nombre des originaux qui ont été faits.

Le défaut de mention du nombre d'originaux ne peut être opposé par celui qui a exécuté ses engagements portés dans l'acte."

JUSTIFICATION

Le présent amendement global entérine un accord intervenu, suite à un travail commun, des membres de la Commission et des professionnels concernés, avocat.be, OVB et la Fédération royale des notaires.

L'acte sous seing privé contresigné par les avocats conformément aux dispositions de la présente loi fait pleine foi de l'écriture et de la signature des parties à l'acte tant à leur égard qu'à l'égard de leurs héritiers ou ayants-cause.

L'acte est contresigné par les avocats de toutes les parties, chaque partie ayant un intérêt distinct devant être assistée par un avocat différent.

La procédure de faux civil est, le cas échéant, applicable à cet acte.

Il ressort des différentes auditions en commission de la justice qu'accorder une valeur probante significative à un acte sous seing privé contresigné par des avocats serait une réforme utile.

Art. 3. Door de akte mede te ondertekenen, verklaart de advocaat dat hij de partij of partijen die hij bijstaat, volledig heeft ingelicht over de rechtsgevolgen van die akte.

Zulks wordt in de akte vermeld.

Art. 4. Behoudens als een bepaling uitdrukkelijk afwijkt van dit artikel, hoeft op de door de advocaten van alle partijen medeondertekende onderhandse akte geen enkele bij wet opgelegde handgeschreven vermelding te worden aangebracht.

Tenzij op de door de advocaten van alle partijen medeondertekende akte een elektronische handtekening werd aangebracht in de zin van artikel 4, § 4, van de wet van 9 juli 2001 houdende vaststelling van bepaalde regels in verband met het juridisch kader voor elektronische handtekeningen, de elektronisch aangetekende zending en certificatediensten, wordt die akte opgemaakt in ten minste evenveel originele exemplaren als er partijen met een verschillend belang en ondertekenende advocaten zijn.

Op elk origineel exemplaar wordt vermeld in hoeveel originele exemplaren de akte is opgemaakt.

De partij die haar in de akte bepaalde verbintenissen heeft uitgevoerd, kan het niet vermelden van het aantal originele exemplaren niet tegenwerpen."

VERANTWOORDING

Dit alomvattend amendement bekrachtigt een akkoord dat tot stand is gekomen na de samenwerking tussen de leden van de commissie en vertegenwoordigers uit de beroepssector, de Orde van Vlaamse Balies, avocat.be en de Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen.

De onderhandse akte die overeenkomstig de bepalingen van deze wet door de advocaten wordt medeondertekend, levert een volledig bewijs op van de schriftelijke vermeldingen en van de handtekening van de partijen die bij de akte betrokken partijen, zowel onderling als tegenover hun erfgenamen of rechtverkrijgenden.

De akte wordt medeondertekend door de advocaten van alle partijen, waarbij elke partij met een onderscheiden belang door een andere advocaat moet worden bijgestaan.

In voorkomend geval is de valsheidsprocedure in burgerlijke zaken op die akte van toepassing.

Uit de verschillende hoorzittingen in de commissie voor de Justitie blijkt dat het een nuttige hervorming ware, mocht een significante bewijskracht worden verleend aan een door advocaten medeondertekende onderhandse akte.

En effet, elle permettrait de reconnaître la plus-value professionnelle apportée par les avocats qui aideraient à la rédaction de tels actes ainsi que d'attirer l'attention des parties sur l'importance des engagements qu'elles contractent. Enfin elle permettrait d'éviter certaines contestations sur des éléments telles que la signature, qui quoique rares, sont bien souvent des manœuvres dilatoires et encombrant les tribunaux.

Par ce contresaignement, l'avocat ne fait pas de constatation ayant une force probante accrue, cela relèverait de la fonction publique, mais la ou les parties renoncent à leur droit de refuser ou non de reconnaître leur signature sur le document. Ainsi, on arrive à un renversement du contentieux, puisque la partie ou ses héritiers ou ayants cause, s'ils veulent contester la signature, devront introduire une procédure en faux civil, prévue aux articles 895-914 du Code Judiciaire.

De cette façon les auteurs de l'amendement espèrent que cet acte contresigné par l'avocat aura un impact positif sur la déjudiciarisation des conflits lorsqu'elle est possible.

Les avocats ne contresigneraient les actes qu'en connaissance de cause et après avoir dument conseillé les parties sur les conséquences juridiques de cet acte, en étant pleinement conscients de la responsabilité professionnelle qui y est attachée. Dans cette mesure, il est important que l'acte soit contresigné par au moins autant d'avocats qu'il n'y a de parties ayant un intérêt distinct. En effet il ressort des auditions que le rôle premier de l'avocat est de défendre l'intérêt particulier de son client, afin de garantir que ses intérêts soient pleinement défendus. L'avocat doit pouvoir assurer sa mission avec toute l'intensité que requière l'intérêt de son client.

L'article 4 constitue, pour l'avocat participant à une telle opération, un rappel non équivoque de ses obligations et de la possible mise en cause de sa responsabilité.

Par contre le présent amendement supprime purement et simplement l'effet de force exécutoire que la proposition de loi originale DOC 53 1498/001 entendait attacher à cet acte contresigné par des avocats.

Tout d'abord, elle pourrait s'avérer dangereuse pour le justiciable dans la mesure où le juge ne pourrait que contrôler l'ordre public ou l'intérêt des enfants mineurs mais pas le déséquilibre manifeste qui existerait entre les parties par exemple ou encore les dispositions impératives comme l'interdiction de vente entre époux, les dispositions protégeant les incapables, certains vices de consentement, etc. Tous ces éléments de fond qui peuvent entacher la validité de la convention ne pourront plus faire l'objet de discussion, sauf peut-être au moment de l'exécution, ce qui voudrait dire que le débat sur le fond serait déplacé vers le juge de saisie, ce qui n'est vraisemblablement pas le but.

Zulks zou immers de mogelijkheid bieden de professionele meerwaarde te erkennen van de advocaten die bij de opmaak van dergelijke akten zouden helpen, alsmede de aandacht van de partijen te vestigen op het belang van de verbintenissen die zij aangaan. Ten slotte zou het bepaalde betwistingen kunnen voorkomen over aspecten zoals de handtekening, die — hoewel ze niet vaak voorkomen — dikwijls vertragingstactieken zijn die werkoverlast veroorzaken voor de rechtbanken.

Die medeondertekening heeft niet tot gevolg dat de advocaat vaststellingen doet met een grotere bewijskracht (daarvoor zou immers de overheid bevoegd zijn), maar wel dat de partij(en) afziet/afzien van het recht haar/hun handtekening op het document al dan niet te weigeren te erkennen. Dat leidt tot een omkering van het geschil, aangezien de partij, haar erfgenamen of rechtverkrijgenden, indien zij de handtekening wenssen te betwisten, een valsheidsprocedure in burgerlijke zaken zullen moeten instellen op grond van de artikelen 895 tot 914 van het Gerechtelijk Wetboek.

Op die manier hopen de indieners van het amendement dat die door de advocaat medeondertekende akte, waar mogelijk, een gunstige weerslag zal hebben op het streven conflicten uit de gerechtelijke sfeer te halen.

De advocaten zouden de akten alleen met kennis van zaken medeondertekenen, nadat zij de partijen behoorlijk hebben geadviseerd over de juridische gevolgen van die akte, in het volle besef van de beroepsverantwoordelijkheid die eraan verbonden is. In dat opzicht is het belangrijk dat de akte wordt medeondertekend door ten minste evenveel advocaten als er partijen met een onderscheiden belang zijn. De hoorzittingen tonen immers aan dat de belangrijkste functie van de advocaat erin bestaat het specifieke belang van zijn cliënt te verdedigen, om te waarborgen dat die belangen ten volle worden verdedigd. De advocaat moet zijn taak kunnen vervullen met de intensiteit die het belang van zijn cliënt vereist.

Artikel 4 wijst de advocaat die bij een dergelijke handeling is betrokken, ondubbelzinnig op zijn verplichtingen en zijn mogelijke aansprakelijkheid.

Dit amendement schaft echter zonder meer de uitvoerende uitwerking af die het oorspronkelijke wetsvoorstel DOC 53 1498/001 aan die door een advocaat medeondertekende onderhandse akte beoogde te verlenen.

De eerste reden is dat de in het wetsvoorstel aangedragen oplossing gevaarlijk zou kunnen zijn voor de rechtzoekende omdat de rechter alleen op de openbare orde of het belang van de minderjarige kinderen zou kunnen toezien, maar bijvoorbeeld niet op de kennelijke onbalans die tussen de partijen zou bestaan, of op de dwingende bepalingen, zoals het verbod van verkoop tussen echtgenoten, de bepalingen die de handelingsonbekwamen beschermen, bepaalde wilsgebreken enzovoort. Al die elementen ten gronde die de geldigheid van de overeenkomst kunnen aantasten, zullen geen aanleiding meer kunnen geven tot discussie, behalve misschien op het ogenblik van de tenuitvoerlegging — wat zou betekenen dat het debat over de grond van de zaak naar de beslagrechter zou worden doorgeschoven, wat kennelijk niet de bedoeling is.

Aussi, parce qu'il a été démontré lors des auditions qu'il existe déjà actuellement de nombreuses alternatives à l'homologation pour assortir rapidement une convention de la force exécutoire, qui sont toutes aussi efficaces et rapides pour le justiciable: la procédure de conciliation, le dépôt au rang des minutes d'un notaire, la procédure de médiation avec un médiateur agréé,...

Christian BROTCORNE (cdH)
Philippe GOFFIN (MR)
Özlem ÖZEN (PS)
Carine VAN CAUTER (Open Vld)

Een andere reden is dat uit de hoorzittingen is gebleken dat, om aan een overeenkomst snel uitvoerende kracht te verlenen, thans voor de homologatie al tal van alternatieven bestaan die allemaal even doeltreffend en snel zijn voor de rechtzoekende: de procedure van minnelijke schikking, de neerlegging onder de minuten van een notaris, de bemiddelingsprocedure met een erkende bemiddelaar enzovoort.